



Bruxelles, den 24.1.2018
COM(2018) 46 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, DET
EUROPÆISKE RÅD OG RÅDET**

Trettende statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion

DA

DA

I. INDLEDNING

Dette er den trettende månedlige statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion. Den beskriver udviklingen på to hovedområder: bekæmpelse af terrorisme og organiseret kriminalitet og finansieringen heraf, samt styrkelse af vores forsvar og opbygning af modstandsdygtighed over for disse trusler.

Den 14. december 2017 undertegnede formændene for Europa-Parlamentet, det roterende formandskab for Rådet og Europa-Kommissionen på vegne af deres institutioner en **fælles erklæring om EU's lovgivningsmæssige prioriteter** for 2018-2019, hvori de endnu engang understregede, hvor vigtigt det er at beskytte borgernes sikkerhed bedre¹ ved at give denne problemstilling en central placering i EU's lovgivningsarbejde. Der lægges vægt på initiativer, der skal sikre, at medlemsstaternes myndigheder ved, hvem der passerer EU's fælles ydre grænse, og initiativer med henblik på at oprette indbyrdes kompatible EU-informationssystemer for sikkerhed, grænseforvaltning og migrationsstyring og på at styrke instrumenterne til bekæmpelse af terrorisme og hvidvaskning af penge.

I rapporten gøres der status over de fremskridt, der er gjort med de lovgivningsmæssige prioriteter med relation til sikkerhedsunionen. Kommissionen vil fortsat bidrage til at sikre hurtige fremskridt på dette område i tæt samarbejde med alle institutioner og i overensstemmelse med Kommissionens arbejdsprogram for 2018, hvori dette arbejde også prioriteres højt². Dette arbejde vil indgå i ledernes uformelle møde om den indre sikkerhed i Wien i september 2018 (mødet blev bebudet i ledernes dagsorden³).

Rapporten indeholder også en række foranstaltninger, som Kommissionen agter at træffe for at øge støtten til medlemsstaternes **bekæmpelse af radikaliserings** både offline og online, navnlig ved at følge op på de foreløbige konklusioner og anbefalinger fra Ekspertgruppen på Højt Plan om Radikaliserings⁴ og intensivere samarbejdet med internetplatforme om at fjerne terrorrelateret onlineindhold. Forebyggelse og bekæmpelse af radikaliserings er fortsat en vigtig udfordring for medlemsstaterne og kræver en fælles tilgang, både regeringerne imellem og på lokalt plan. Ekspertgruppen, der blev nedsat i juli 2017 til at udarbejde anbefalinger om det fremtidige arbejde, har peget på en række prioriterede emner, hvor der er behov for en yderligere indsats.

Endelig gøres der i rapporten status over de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af andre højt prioriterede foranstaltninger, der hører under sikkerhedsunionen, nemlig med hensyn til **cybersikkerhed, beskyttelse af det offentlige rum, sikkerhedsforskning** samt **den eksterne dimension af terrorbekæmpelse**.

II. GENNEMFØRELSE AF LOVGIVNINGSMÆSSIGE PRIORITETER

I den fælles erklæring om EU's lovgivningsmæssige prioriteter for 2018-2019 er de tre institutioner enige om at prioritere behandlingen i lovgivningsprocessen af 31 nye initiativer, der skal skabe en mere forenet, stærkere og mere demokratisk union. Målet er at sørge for, at

¹ https://ec.europa.eu/commission/publications/joint-declaration-eus-legislative-priorities-2018_da.

² COM(2017) 650 final af 24.10.2017.

³ https://www.consilium.europa.eu/media/21575/leadersagenda_da.pdf.

⁴

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3552&Lang=DA>.

der gøres betydelige fremskridt med initiativerne, og at de om muligt gennemføres, inden valget til Europa-Parlamentet i 2019. **Bedre beskyttelse af borgernes sikkerhed** er det første område, der opregnes i det arbejdsdokument, der er vedlagt den fælles erklæring.

Blandt de lovgivningsmæssige prioriteter, der opregnes, er Kommissionens **forslag vedrørende interoperabilitet**⁵ af informationssystemer for sikkerhed, grænseforvaltning og migrationsstyring, som blev vedtaget i december 2017, og som nu er til behandling i Europa-Parlamentet og Rådet. Kommissionen fremlagde forslagene for Europa-Parlamentets Udvalg om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE) den 15. januar 2018. De første drøftelser har fundet sted på rådsgruppeplan. Eftersom dette initiativ prioriteres højt, arbejder Kommissionen sammen med Europa-Parlamentet og Rådet om at gøre fremskridt så hurtigt som muligt. Hvad angår arbejdet med at bygge bro over informationskløfter, pågår der trilogdrøftelser mellem Europa-Parlamentet og Rådet om Kommissionens forslag om at oprette et **europæisk informationssystem vedrørende rejseinformation og rejsetilladelse (ETIAS)**⁶. I lyset af hvor vigtigt dette forslag er, også i forbindelse med det fælles mål om at gøre hurtige fremskridt med hensyn til interoperabilitet, opfordrer Kommissionen indtrængende Europa-Parlamentet og Rådet til at nå til enighed inden for de kommende uger.

For så vidt angår arbejdet med at maksimere udnyttelsen af de eksisterende informationssystemer pågår der trilogdrøftelser mellem Europa-Parlamentet og Rådet om tre lovgivningsforslag om at styrke **Schengeninformationssystemet (SIS)**⁷. Kommissionen opfordrer indtrængende såvel Europa-Parlamentet som Rådet til hurtigt at nå til enighed om disse forslag. Det er nemlig et vigtigt skridt i retning af stærkere og mere intelligente informationssystemer for grænser og sikkerhed og øget interoperabilitet mellem dem⁸. For så vidt angår Kommissionens supplerende forslag om at lette udvekslingen af oplysninger fra strafferegistre vedrørende tredjelandstatsborgere i EU gennem det **europæiske informationssystem vedrørende strafferegistre (ECRIS)**⁹ skal Europa-Parlamentets Udvalg om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE) stemme om sit forhandlingsmandat den 25. januar 2018. Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at nå til enighed om forslagene om en reform af informationssystemet vedrørende strafferegistre snarest muligt. En række **praktiske tiltag**, som gennemføres sideløbende med lovgivningsarbejdet og har til formål at **øge informationsudvekslingen**, begynder at bære frugt. Eksempelvis oplyser Europol, at der i løbet af 2017 blev udvekslet over en million SIENA-meddelelser mellem Europol, medlemsstaterne og tredjeparter¹⁰. Kommissionen arbejder fortsat sammen med alle medlemsstaterne om at gennemføre og anvende de eksisterende informationssystemer fuldt ud, ikke mindst med de medlemsstater, som ikke er

⁵ COM(2017) 793 final og COM(2017) 794 final af 12.12.2017.

⁶ COM(2016) 731 final af 16.11.2016.

⁷ COM(2016) 881 final, 882 final og 883 final af 21.12.2016.

⁸ Se meddelelsen fra april 2016 om stærkere og mere intelligente informationssystemer for grænser og sikkerhed (COM(2016) 205 final af 6.4.2016) og Kommissionens tilgang til forvaltning af data for grænser og sikkerhed i den syvende statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 261 final af 16.5.2017).

⁹ COM(2017) 344 final af 29.6.2017.

¹⁰ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/more-one-million-operational-messages-shared-between-europol-member-states-and-third-parties-in-2017>. SIENA er netværksprogrammet til sikker informationsudveksling, og det forvaltes af Europol. Det muliggør hurtig og sikker kommunikation og udveksling af operationelle og strategiske oplysninger vedrørende kriminalitet.

nået tilstrækkeligt langt i gennemførelsen af EU's direktiv om passagerlisteoplysninger (PNR)¹¹, som skal være fuldt gennemført den 25. maj 2018.

I juni 2017 fremlagde Kommissionen et forslag til lovgivning¹², der skal styrke **eu-LISA's**¹³ mandat, således at agenturet kan sikre den tekniske gennemførelse af den nye tilgang til forvaltning af data vedrørende grænser og sikkerhed. Europa-Parlamentet vedtog på plenarmødet i januar 2018 sit mandat til at indlede forhandlinger om Kommissionens forslag, hvilket gør det muligt at påbegynde de interinstitutionelle drøftelser.

Hvad angår indsatsen for at opdage og forhindre finansiering af terrorisme, nåede Rådet og Europa-Parlamentet den 13. december 2017 til politisk enighed om **Europa-Kommissionens forslag om ændring af det fjerde direktiv om bekæmpelse af hvidvaskning af penge ("femte hvidvaskningsdirektiv")**¹⁴. Den endelige kompromistekst skal dog stadig godkendes formelt af begge institutioner. Det ændrede direktiv vil sandsynligvis blive offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* medio 2018. Det træder i kraft 18 måneder efter offentliggørelsen, dvs. ultimo 2019. Direktivet indeholder flere nye foranstaltninger, der skal hjælpe de nationale myndigheder med bedre at spore ulovlige finansielle strømme. Et vigtigt element ved direktivet er, at det skaber større klarhed over, hvem der reelt ejer selskaber og truste og andre juridiske arrangementer ved at skærpe kravene til registre over reelt ejerskab. Registret over reelt ejerskab af selskaber bliver fuldstændigt offentligt, mens registret over reelt ejerskab af truste og andre juridiske arrangementer er fuldt tilgængeligt for de kompetente myndigheder og forpligtede enheder (f.eks. banker) samt for enhver borger, som kan godtgøre en berettiget interesse i at få adgang til sådanne oplysninger. Direktivet øger også finansielle efterretningsenheders (FIU'er) adgang til relevante oplysninger, herunder matrikelbøger og nyoprettede centrale registre over bankkonti. Desuden øger det samarbejdet og fremmer informationsudvekslingen mellem de finansielle tilsynsmyndigheder i EU. Et andet centralt element i direktivet er den vigtige indskrænkning af anonymiteten i forbindelse med produkter som forudbetalte kort og virtuelle valutaer. Endelig tilføjer direktivet supplerende kriterier, herunder gennemsigtighed, i forbindelse med opstilling af lister over højrisikotredjelande. Dermed sikres et højt sikkerhedsniveau for finansielle strømme fra højrisikotredjelande.

Efter at Europa-Parlamentet den 11. december 2017 vedtog sin holdning til Kommissionens forslag til et direktiv, der skal harmonisere definitionen af og de strafferetlige sanktioner i forbindelse med hvidvaskning af penge¹⁵, indledtes de interinstitutionelle drøftelser den 17. januar 2018.

Hvad angår **cybersikkerhed** behandler Europa-Parlamentet og Rådet i øjeblikket Kommissionens forslag¹⁶ til forordning om et nyt mandat for Den Europæiske Unions Agentur for Net- og Informationssikkerhed (ENISA) og en europæisk ramme for certificering ("forordningen om cybersikkerhed"). Der har fundet flere forhandlingsrunder sted på rådsgruppeplan. Europa-Parlamentets Udvalg om Industri, Forskning og Energi (ITRE) afholdt sin første høring den 27. november 2017. I betragtning af hvor hurtigt cybertruslerne

¹¹ Direktiv (EU) 2016/681 af 27.4.2016.

¹² COM(2017) 352 final af 29.6.2017.

¹³ Det Europæiske Agentur for den Operationelle Forvaltning af Store IT-Systemer inden for Området med Frihed, Sikkerhed og Retfærdighed.

¹⁴ COM(2016) 450 final af 5.7.2016.

¹⁵ COM(2016) 826 final af 21.12.2016.

¹⁶ COM(2017) 477 final af 13.9.2017.

udvikler sig, opfordrer Kommissionen indtrængende Europa-Parlamentet og Rådet til at give behandlingen af forslaget høj prioritet med henblik på at nå til politisk enighed inden årets udgang.

III. FOREBYGGELSE AF RADIKALISERING

1. *Ekspertgruppen på Højt Plan om Radikalisering*

Ekspertgruppen på Højt Plan om Radikalisering, der blev nedsat for at øge indsatsen for at forebygge og bekæmpe radikalisering og forbedre samordningen og samarbejdet mellem alle relevante interesserede parter, afleverede sin **foreløbige rapport**¹⁷ i november 2017. Rådet (retlige og indre anliggender) drøftede ekspertgruppens konklusioner og anbefalinger den 7. december 2017. I sin foreløbige rapport fremhæver ekspertgruppen arbejdet med forebyggelse af radikalisering på EU-plan, navnlig gennem initiativer som netværket til bevidstgørelse omkring radikalisering (RAN), EU's internetforum og det europæiske strategiske kommunikationsnet (ESCN). Den foreløbige rapport indeholder en opfordring til mere systematisk udveksling af oplysninger om bekæmpelse af radikalisering mellem medlemsstater, fagfolk og forskere samt til øget støtte fra EU. Det er i overensstemmelse med konklusionerne i den omfattende evaluering af EU's sikkerhedspolitik, hvori behovet for bedre samordning af EU's forebyggende arbejde fremhæves¹⁸.

Som opfølgning på den foreløbige rapport arbejder Kommissionen på at fremskynde eksisterende initiativer til bekæmpelse af radikalisering, øge inddragelsen af medlemsstaterne og etablere en samarbejds mekanisme på EU-plan. Kommissionen vil følge en gradvis tilgang og som første skridt styrke samordningen af forebyggelsesarbejdet på EU-plan.

Kommissionen vil også følge op på ekspertgruppens **anbefalinger af at øge indsatsen inden for en række prioriterede områder**, så den står mål med omfanget og hastigheden af de udfordringer, som radikaliseringen indebærer. Anbefalingerne vil navnlig blive gennemført gennem ekspertisecentret for netværket til bevidstgørelse om radikaliserings arbejde, jf. ekspertisecentrets årlige handlingsplan for 2018. For at fremme fælles værdier gennem uddannelse vedtog Kommissionen desuden den 17. januar 2018 en særlig henstilling til medlemsstaterne om at tage yderlige skridt til at styrke kritisk tænkning, mediedannelse og fælles værdier for at grundfæste en stærkere følelse af samhørighed på lokalt og nationalt plan¹⁹.

Et andet prioriteret område, som ekspertgruppen fremhævede, er **radikalisering i fængsler**, som fortsat giver anledning til stor bekymring. Kommissionen vil styrke udvekslingen af god praksis og målrettet forskning og sammen med medlemsstaterne se på muligheden af at tilrettelægge peer reviews af afradikaliseringsprogrammer ved hjælp af netværket til bevidstgørelse omkring radikalisering. Den 27. februar 2018 afholder Kommissionen i samarbejde med det bulgarske formandskab, den europæiske fængselssamarbejdsorganisation (EuroPris) og den europæiske sammenslutning til fremme af lovertræderes sociale inklusion (Confederation of European Probation), en konference, hvor dommere, anklagere samt fængsels- og kriminalforsorgsmedarbejdere kan udveksle god praksis vedrørende

¹⁷ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=36235&no=1>.

¹⁸ Jf. den niende statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion (COM(2017) 407 final af 26.7.2017) og det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene (SWD(2017) 278 final).

¹⁹ COM(2018) 23 final af 17.1.2018.

radikalisering i fængslerne. Inden for rammerne af programmet for retlige anliggender vil Kommissionen også fortsat støtte projekter på dette område med tilskud, herunder projekter vedrørende juridiske uddannelsesforløb for dommere, anklagere, fængsels- og kriminalforsorgsmedarbejdere. På grundlag af udveksling med fagfolk, politiske beslutningstagere fra medlemsstaterne og offentlige aktører er ekspertisecentret for netværket til bevidstgørelse om radikalisering nu i færd med at udarbejde en ny udgave af håndbogen om bekæmpelse af radikalisering i fængsler og praksis i forbindelse med prøveløsladelser, som indeholder nye praksisser.

Der er også behov for at sætte kraftigere ind over for **terrorpropaganda**. Ud over arbejdet med at bekæmpe radikalisering på internettet (se afsnittet nedenfor) bistår det europæiske strategiske kommunikationsnetværk og ekspertisecentret for netværket til bevidstgørelse om radikalisering medlemsstaterne ved at udveksle god praksis om alternative fortællinger og modfortællinger og øge deres kapacitet til at imødegå terroristernes fortællinger ved hjælp af strategisk kommunikation.

Med det formål at øge støtten til indsatsen på **lokalt plan** vil Kommissionen undersøge de eksisterende støttestrukturer, og måder, hvorpå flere forskellige instanser kan inddrages, med henblik på at finde frem til god praksis for lokalt samarbejde på områder som protokoller for videregivelse af oplysninger eller sikkerhedskontrol af civilsamfundspartnere. Erfaringer med EU-finansierede projekter, studiebesøg og særlige workshops afholdt af den lokale arbejdsgruppe under netværket til bevidstgørelse omkring radikalisering vil indgå i dette overbliksbillede. Netværket til bevidstgørelse omkring radikalisering er rede til at yde målrettet rådgivning, der støtter bestræbelserne på at bekæmpe radikalisering på lokalt og nationalt plan.

Et andet prioriteret område er **udenlandske terrorkrigeres** tilbagebagevenden fra konfliktområder. Efter at Daesh har tabt en række landområder i Syrien og Irak, debatterer eksperter og den bredere offentlighed heftigt, hvordan de udfordringer, det skaber, at **børn og familier** vender hjem fra konfliktområder eller er vokset op i et radikaliseret miljø, skal håndteres. Kommissionen vil sammen med det bulgarske formandskab afholde en konference i Sofia i april 2018, så medlemsstaterne kan udveksle god praksis og erfaringer med at håndtere situationen med hjemvendte personer, herunder kvinder og børn. I lyset af behovet for en målrettet indsats for at håndtere den situation, som børn står i i forbindelse med deres hjemvenden, vil Kommissionen desuden foretage en sammenlignende analyse af de eksisterende tilgange til vurdering af risici og behov samt tidlig sporing. Samtidig er samarbejdet med tredjelande, ikke mindst Tyrkiet, og internationale organer som FN og Det Globale Forum for Terrorbekæmpelse, af stor vigtighed.

Kommissionen anerkender sammenhængen mellem den indre og ydre sikkerhed og vil i samarbejde med Tjenesten for EU's opræden Udadtill øge støtten til **forebyggelsesstrategier og samarbejdsmekanismer i partnerlande uden for EU**. Den vil oprette en gruppe af eksperter fra EU og partnerlande, som kan udsendes til lande uden for EU, og støtte oprettelsen af en platform for civilsamfundsorganisationer, som skal fungere som knudepunkt for den forbyggende indsats mod radikalisering uden for EU. I 2018 vil Kommissionen igangsætte forslagsindkaldelser vedrørende lokal forskning i drivkræfterne bag voldelig ekstremisme i prioriterede regioner.

2. *Bekæmpelse af terrorrelateret onlineindhold*

Kommissionen arbejder, som nævnt i arbejdsprogrammet for 2018 og i tidligere statusrapporter om sikkerhedsunionen, på at fremme samarbejdet med platforme om at spore og fjerne terrorrelateret og andet ulovligt onlineindhold og vil om nødvendigt foreslå lovgivning om fjernelse af terrorrelateret indhold. Den 9. januar 2018 indkaldte Kommissionen til et rundbordsmøde med deltagelse af højtstående repræsentanter fra en række onlineplatforme for at drøfte, hvor langt man er nået med at bekæmpe udbredelsen af ulovligt onlineindhold. Der er allerede gjort fremskridt og investeret ressourcer, men **Kommissionen opfordrede indtrængende platformene til at skabe større og hurtigere fremskridt**, så EU's borgere kan nyde bedre beskyttelse. Kommissionen forventer, at onlineplatformene nu intensiverer og fremskynder deres bestræbelser, herunder arbejder tættere sammen med nationale og internationale retshåndhævende myndigheder, skruer op for udvekslingen af ekspertise mellem onlineaktører, sætter den hastighed, hvormed indhold fjernes, op, og øger investeringerne i redskaber til automatisk sporing, i overensstemmelse med Kommissionens meddelelse fra september 2017.²⁰ Kommissionen arbejder på nye måder at måle fremskridt ved hjælp af specifikke indikatorer og på at gøre den eksisterende dialog mere fokuseret og konkret. EU's internetforum er i færd med at udvikle en specifik rapporteringsmekanisme med indikatorer for fjernelse af terrorrelateret indhold. På grundlag heraf er internetplatformene blevet anmodet om at indgive oplysninger med henblik på forummets næste møde på højt embedsmandsplan i februar 2018.

Kommissionen er også i færd med at se nærmere på **mere konkrete skridt**, som kan tages hurtigt, og som vil nedbringe den tid, det tager at reagere på terrorrelateret onlineindhold, inden den beslutter, om det er nødvendigt at lovgive.

IV. GENNEMFØRELSE AF ANDRE HØJTPRIORITEREDE SIKKERHEDSFORANSTALTNINGER

1. *Cybersikkerhed*

Kommissionen fortsætter i samarbejde med Tjenesten for EU's Optræden Udadtil gennemførelsen af foranstaltningerne i den fælles meddelelse²¹ fra september 2017 om modstandsdygtighed, afskrækkelse og forsvar: Opbygning af en stærk cybersikkerhed for EU. Kommissionen er ved at høre interesserede parter og udarbejde en konsekvensanalyse af et forslag til lovgivning om oprettelse af et **netværk af kompetencecentre for cybersikkerhed** med et **europæisk forsknings- og kompetencecenter for cybersikkerhed** i centrum. Det er i overensstemmelse med Rådets konklusioner fra november 2017 om den fælles meddelelse, hvori Kommissionen opfordres til at fremlægge lovgivningsforslaget senest medio 2018. Kommissionen har også påbegyndt en kortlægning af kompetencer over hele EU. Kommissionens undersøgelse vil blive suppleret med resultaterne af et rundspørge om selvregistrering, der blev iværksat den 10. januar 2018²². Kommissionen opfordrer alle berørte cybersikkerhedscentre i hele EU til at udveksle oplysninger om deres kompetencer og aktiviteter. Endelig har Kommissionen fulgt op på sit løfte om at iværksætte et pilotprojekt til 50 mio. EUR under Horisont 2020-rammeprogrammet med henblik på at støtte oprettelsen af et netværk af kompetencecentre. Kommissionen har forelagt medlemsstaterne et forslag til en

²⁰ COM(2017) 555 final af 28.9.2017.

²¹ JOIN(2017) 450 final af 13.9.2017.

²² <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/cybersecurity-survey>.

ændring af arbejdsprogrammet for 2018-2020 og iværksætter en indkaldelse af forslag i første kvartal 2018.

I september 2017 foreslog Kommissionen²³ at øge den afskrækkende virkning ved hjælp af nye foranstaltninger til bekæmpelse af svig og forfalskning i forbindelse med andre betalingsmidler end kontanter. Det foreslåede direktiv styrker de retshåndhævende myndigheders evne til at bekæmpe denne form for kriminalitet, indfører fælles regler for sanktionsniveauet og præciserer medlemsstaternes kompetence i forbindelse med sådanne lovovertrædelser. Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at vedtage forhandlingsmandater, så de interinstitutionelle drøftelser om forslaget kan begynde, og så der kan opnås politisk enighed inden årets udgang.

I oktober 2017 præsenterede Kommissionen et sæt foranstaltninger til støtte for de retshåndhævende og retslige myndigheder, når de støder på kriminelles anvendelse af kryptering. I overensstemmelse hermed forpligtede Kommissionen sig i den tolvte statusrapport om indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion til at rapportere om de midler, der stilles til rådighed for de retshåndhævende myndigheder, når de **i forbindelse med strafferetlige undersøgelser** støder på kriminelles anvendelse af **kryptering**²⁴. Eftersom medlemsstaterne på Rådets (Retlige og Indre Anliggender) møde i december 2017 opfordrede til, at der ydes yderligere støtte, vil Kommissionen ændre Europols budget for 2018, idet der stilles yderligere 5 mio. EUR til rådighed til styrkelse af Europols kapacitet til at dekryptere oplysninger, hvortil der er erhvervet lovlig adgang i forbindelse med strafferetlige undersøgelser. Som bebudet i oktober 2017 er der behov for en løbende vurdering af de tekniske og retlige aspekter af kryptering i forbindelse med strafferetlige undersøgelser i betragtning af krypteringsteknikkernes konstante udvikling, de kriminelles stigende anvendelse af dem samt deres indvirkning på destrafferetlige undersøgelser. Kommissionen vil fortsætte dette vigtige arbejde.

Sidste efterår afholdt Tjenesten for EU's Optræden Udadtil i samarbejde med Kommissionen **cyberdialoger** med Kina, Indien, USA og Brasilien. Drøftelserne vedrørte gennemførelsen af cybernormer, tillidsskabende foranstaltninger vedrørende cybersikkerhed, anvendelse af gældende folkeret i cyberspace samt EU's og partnernes interne cyberpolitikker. Desuden er der gjort fremskridt med cyberkapacitetsopbygning i tredjelande. Hvad angår cyberforsvar har Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité vedtaget gennemførelsesrapporten om den cyberforsvarspolitiske ramme. Den årlige konsultation om cyberspørgsmål mellem højtstående medarbejdere i EU og NATO fandt sted den 8. december 2017. Vægten blev lagt på gennemførelsen af den fælles erklærings foranstaltninger på cyberområdet. I december 2017 afholdt Tjenesten for EU's Optræden Udadtil desuden en øvelse sammen med medlemsstaterne for at gøre gennemførelsesretningslinjerne til EU's fælles diplomatiske reaktion på statslige og ikkestatslige aktørers skadelige cyberaktiviteter operationelle.

2. *Beskyttelse af det offentlige rum*

Kommissionens igangværende gennemførelse af handlingsplanen til støtte for beskyttelsen af offentlige steder²⁵ har høj prioritet, jf. Kommissionens arbejdsprogram for 2018. Den 20. december 2017 samlede Kommissionen offentlige myndigheder og private aktører, der

²³ COM(2017) 489 final af 13.9.2017.

²⁴ COM(2017) 779 final af 12.12.2017.

²⁵ COM(2017) 612 final af 18.10.2017.

opererer forskellige steder i det offentlige rum, f.eks. i transportområder, messecentre, stadioner, hospitaler, indkøbscentre samt i underholdningsbranchen til det **første møde i EU's operatørforum**. Formålet med forummet er at fremme offentlig-privat samarbejde om beskyttelse af det offentlige rum ved at udveksle erfaringer, god praksis og oplysninger, tilskynde til læring på tværs af sektorer og udvikle retningslinjer. Forummet beskæftiger sig bl.a. med sporing, afprøvning af ny teknologi og sikkerhedsløsninger, udvikling af standarder og gennemførelse af risici- og sårbarhedsvurderinger. Alle deltagerne understregede betydningen af at udvikle et ægte offentlig-privat partnerskab, både på EU-plan og nationalt plan, og behovet for at videreføre arbejdet på særlige møder målrettet bestemte sektorer, f.eks. transportbranchen, tilrettelæggere af store arrangementer og underholdning, hotel- og restaurationsbranchen og handelsbranchen. Den 21. december 2017, umiddelbart efter det første møde i EU's transportørforum, afholdt Kommissionen et **møde med biludlejningsbranchen** for at tage højde for, at der ved en række terrorangreb er blevet anvendt udlejningskøretøjer. Operatørerne var enige med medlemsstaterne i betydningen af yderligere bevidstgørelse, så personalet er udstyret med de redskaber og færdigheder, der sætter det i stand til at genkende mistænkelig udlejning af køretøjer fra et terrorbekæmpelsesperspektiv. Kommissionen vil oprette en portal, der skal lette udveksling af god praksis på dette område.

I handlingsplanen opfordres der til at skabe **en tæt dialog med regionale og lokale myndigheder**. Med henblik herpå afholdt Kommissionen og Regionsudvalget den 8. marts en konference i Bruxelles med borgmestre fra en lang række europæiske byer, bl.a. dem, der er blevet ramt af terrorangreb, for at lette udvekslingen af oplysninger om beskyttelse af det offentlige rum. På konferencen skal der tages ved lære af angrebene for nylig, og det skal kortlægges, hvori den gode praksis, der er ved at vokse frem i byer over hele EU, består. Der vil ligeledes blive gjort status over igangværende eller planlagte pilotprojekter og blive set nærmere på, hvordan EU-finansieringsmidler bedst kan støtte disse bestræbelser.

Finansieringsmidler er et særdeles vigtigt aspekt ved støtten til beskyttelsen af det offentlige rum. Iværksættelsen af handlingsplanen blev ledsaget af indkaldelser af forslag gennem Fonden for Intern Sikkerhed – politi, for i alt 18,5 mio. EUR samt, i et langsigtet perspektiv, en meddelelse om, at der vil blive ydet yderligere finansieringsmidler på op til 100 mio. EUR fra initiativet nyskabende foranstaltninger i byerne (UIA)²⁶ inden for rammerne af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling. Efter afslutningen af den offentlige høring, der blev iværksat den 15. september 2017, afholdt Kommissionen den 18. januar 2018 en workshop med interesserede parter i Bruxelles om sikkerheden i det offentlige rum ud fra et bymæssigt perspektiv. Deltagerne drøftede de vigtigste sikkerhedsproblemer i byerne, og hvordan de skal afhjælpes på lokalt plan, med repræsentanter for nationale regeringer og lokale myndigheder, europæiske netværk, akademikere og forskere, NGO'er og andre internationale organisationer. Resultaterne af denne workshop vil bidrage til at udvælge indsatsområderne i forbindelse med nyskabende foranstaltninger i byerne og EU's dagsorden for byerne.

Desuden tager Kommissionen skridt til at afbøde sikkerhedsrisiciene for **sektoren for erhvervmæssig vejtransport**. I januar 2018 udsendes et vademecum på sikkerhedsområdet med operationel vejledning til europæiske lastbilchauffører, godstransportvirksomheder og andre vigtige interesserede parter om, hvordan de imødegår tyveri af gods, blinde passagerer i lastbilerne samt mulige terrortrusler. Kommissionen ajourfører og opgraderer gældende god

²⁶ <http://www.uia-initiative.eu/en>.

praksis inden for sikkerhed. Den forældes nemlig hurtigt på baggrund af et trusselsbillede, der konstant forandrer sig, nye teknologier og forskriftsmæssige ændringer.

3. *Sikkerhedsforskning*

Sikkerhedsunionen har et forsknings- og innovationsbudget på 1 mia. EUR og er dermed et af de fire fokusområder i arbejdsprogrammet for 2018-2020 for Horisont 2020, som tegner sig for 50 % af den samlede offentlige finansiering af sikkerhedsforskning i EU. Forskning i trusler mod sikkerheden vil underbygge den samordnede EU-indsats og afbøde risici, der knytter sig til bl.a. terrorisme, grov kriminalitet, sikkerheden ved grænserne, cyberkriminalitet og hybride trusler.

Inden for rammerne af brugerfællesskabet vedrørende trygge, sikre og modstandsdygtige samfund afholdt Kommissionen i december 2017 to workshops om projekter med relation til henholdsvis radikaliserings og cyberkriminalitet. **Workshoppen om bekæmpelse af radikaliserings** samlede deltagere, der arbejder på relevante forskningsprojekter under 7. rammeprogram og Horisont 2020 (sikkerhedsforskning) og programmet for Fonden for Intern Sikkerhed – politi, samt medlemmer af netværket til bevidstgørelse omkring radikaliserings. Workshoppen gjorde det muligt at finde frem til områder, hvor der kan skabes synergi, idet sikkerhedsforskningen kan støtte EU's indsats mod radikaliserings. **Workshoppen om cyberkriminalitet** samlede deltagere, der arbejder på beslægtede forskningsprojekter, Det Europæiske Center for Bekæmpelse af Cyberkriminalitet (EC3) under Europol og repræsentanter for to netværk af fagfolk på retshåndhævelsesområdet, som blev oprettet sidste år under Horisont 2020 for at forbedre udbredelsen på markedet for forskning. Workshoppen indeholdt en præsentation af resultaterne af en række projekter inden for forskellige områder af cyberkriminalitet, f.eks. digital kriminalteknik og digitalt bevismateriale, økonomisk motiveret malware, virtuelle valutaer, sporing af ulovligt terrorrelateret onlineindhold og analyse af big data.

4. *Den eksterne dimension af terrorbekæmpelse*

EU har p.t. et netværk af terrorbekæmpelses-/sikkerhedseksperter, der er udsendt til 13 EU-delegationer i tredjelande. Netværket har skabt reel merværdi ved at fungere som det afgørende bindeled mellem EU's ydre og indre sikkerhed og tegner sig for en vigtig del af EU's støtte til tredjelande i kampen mod terrorisme. Rådets konklusioner vedrørende EU's optræden udadtil på mødet i juni 2017 indeholdt en anerkendelse af det arbejde, som EU-eksperter udfører i marken og opfordrede til at udvide netværkets geografiske og funktionelle omfang. Beslutningen herom blev taget den 18. januar 2018 af Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og næstformand for Kommissionen. Snart vil fire nye eksperter blive udsendt til følgende EU-delegationer: EU-missionen til ASEAN, der har base i Jakarta og geografisk dækker Sydøstasien, EU-delegationen i Bisjkek i Kirgisistan, der geografisk dækker landene i Centralasien, EU-delegationen i Nairobi i Kenya, der geografisk dækker Afrikas Horn, og EU-delegationen i Addis Abeba i Etiopien, der skal samarbejde med Den Afrikanske Union og dens regionale og funktionelle institutioner.

V. **KONKLUSION**

I denne rapport er der gjort status over gennemførelsen af de sikkerhedsrelaterede initiativer i den fælles erklæring om EU's lovgivningsmæssige prioriteter for 2018-2019. Gennemførelsen

af initiativerne er af stor betydning for fuldførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion, der beskytter borgernes sikkerhed bedre.

I rapporten gøres der også status over foranstaltninger, som er truffet på EU-plan på forskellige politiske områder med henblik på at forbedre den indre sikkerhed, navnlig foranstaltninger, der skal øge støtten til medlemsstaternes indsats for at bekæmpe radikaliserings på nationalt og lokalt plan. Foranstaltningerne afspejler de foreløbige anbefalinger fra Ekspertgruppen på Højt Plan om Radikaliserings. Kommissionen opfordrer alle involverede aktører til at prioritere videreførelsen af dette arbejde højt, herunder til at samarbejde på tværs af sektorer og politiske niveauer og udveksle god praksis med henblik på at tackle radikaliserings som en fælles udfordring.

Kommissionen vil fortsat regelmæssigt gøre status over, hvilke fremskridt der gøres med indførelsen af en effektiv og ægte sikkerhedsunion.